

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

 #rodinyvkrajích

Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky

Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky vznikl v rámci projektu **Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů** (CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233). Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Obsah

Úvod	3
1 Role jednotlivých aktérů.....	4
2 Oblasti systémové spolupráce mezi MPSV, kraji a obcemi	5
2.1 Vzájemná komunikace a spolupráce	5
2.2 Finanční podpora a ocenění.....	7
2.3 Podpora informovanosti	8
Závěr.....	9

Úvod

„Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky“ (dále jen „Návrh“) byl vytvořen pro účely nastavení vzájemné spolupráce mezi jednotlivými aktéry rodinné politiky na úrovni státu, krajů a obcí. Dokument vychází z předpokladu, že z úrovně státní správy nelze zcela vystihnout potřeby cílové skupiny, a proto je **nezbytná komunikace a spolupráce s regiony či obcemi, které jsou cílové skupině blíže a mají lepší přehled o jejich potřebách.**

Návrh poskytuje **základ systémového uchopení řešení rodinné politiky na státní, regionální a lokální úrovni** a jeho **cílem** je sjednotit přístup státu, krajů a potažmo i obcí ke sladění pracovního a rodinného života v rámci rodinné politiky.

Návrh vznikl v rámci projektu Ministerstva práce a sociálních věcí (dále „MPSV“) „Koordinační opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů“ (dále „projekt“), registrační číslo CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233, který je financován z Evropského sociálního fondu. Projekt je realizován do 30. června 2022 s cílem vytvořit základ pro systémové řešení rodinné politiky na úrovni samosprávy, a to ve spolupráci s MPSV.

Dokument byl tvořen na základě podnětů členů celorepublikové platformy projektu, jejichž spolupráce probíhala formou osobních či online¹ setkávání třikrát ročně v zázemí MPSV. Návrh byl průběžně předkládán členům platformy² k připomínkám.

Návrh vychází zejména z aktuální „Koncepce rodinné politiky“ z roku 2017³, dále navazuje na metodické doporučení „Rodinná politika na úrovni krajů a obcí“, které vydalo MPSV v roce 2008⁴ a také na „Metodiku rodinné politiky na krajské a místní úrovni“ z roku 2019⁵.

Dokument je členěn do dvou hlavních kapitol. První kapitola vymezuje role jednotlivých aktérů, druhá je věnována oblastem systémové spolupráce mezi MPSV, kraji a obcemi.

¹ V návaznosti na pandemii COVID-19 a příslušná epidemiologická opatření v České republice proběhla část setkání v roce 2020 a 2021 online formou.

² Členové celorepublikové platformy jsou zástupci jednotlivých krajů, kteří byli k tomuto účelu v krajích jmenováni.

³ MPSV. *Koncepce rodinné politiky*. 2017. [online] Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Koncepce_rodinne_politiky.pdf/5d1efd93-3932-e2df-2da3-da30d5fa8253.

⁴ MPSV. *Rodinná politika na úrovni krajů a obcí*. Metodické doporučení MPSV. 2008. [online] Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Rodinna_politika.pdf/c5ac6806-30a5-813c-a561-1578df33368e.

⁵ MPSV. *Metodika rodinné politiky na krajské a místní úrovni*. 2019. [online] Dostupné z: http://rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/novinky/Metodika_RP_2_1.pdf.

Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky vznikl v rámci projektu **Koordinační opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů** (CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233). Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

1 Role jednotlivých aktérů

Jednotliví aktéři státní správy a samosprávy plní v rodinné politice různé role, které jsou závislé na kompetencích těchto subjektů.

(1) Stát (potažmo MPSV) plní následující role:

- koncepční – rozvoj rodinné politiky na státní úrovni (zejména prostřednictvím koncepce rodinné politiky),
- koordinační – koordinace aktérů na celostátní úrovni,
- organizační – organizace nebo podpora dalších aktérů při organizaci prarodinných aktivit,
- osvětová a informativní – šíření informací o situaci rodin a prarodinných opatřeních,
- realizační – podpora krajů v organizaci a realizaci prarodinných aktivit na krajské úrovni,
- legislativní iniciativa,
- dotační podpora.

(2) Kraje plní následující role:

- reprezentativní – zastupování obcí při jednání s MPSV nebo s jinými kraji,
- koncepční – rozvoj rodinné politiky na krajské úrovni prostřednictvím vypracované koncepce na krajské úrovni,
- koordinační – koordinace obcí a ostatních aktérů na krajské úrovni, a to včetně jimi realizovaných aktivit,
- organizační – organizace nebo podpora dalších aktérů při organizaci prarodinných aktivit,
- osvětová a informativní – šíření informací o situaci rodin a prarodinných opatřeních v rámci kraje,
- realizační – organizace a realizace prarodinných aktivit na krajské úrovni,
- dotační podpora.

(3) Obce plní následující role:

- iniciační – iniciace prarodinných aktivit a podněcování občanů k aktivnímu podílení se na jejich plánování a realizaci (prostřednictvím zástupců obcí, nevládních neziskových organizací (dále jen „NNO“), příspěvkových organizací a místního zpravodaje),
- koncepční – rozvoj rodinné politiky na úrovni obce (prostřednictvím strategických dokumentů na úrovni obce a kraje),
- koordinační – koordinace opatření a ostatních aktérů na úrovni obce,
- organizační – organizace nebo podpora dalších aktérů při organizaci prarodinných aktivit,
- osvětová a informativní – šíření informací o situaci rodin a prarodinných opatřeních v rámci obce, kraje a na státní úrovni,
- realizační – organizace a realizace prarodinných aktivit (včetně vytváření vhodných podmínek pro tyto aktivity) na úrovni obcí a vyhledávání rodin se specifickými potřebami (včetně monitoringu situace rodin).

2 Oblasti systémové spolupráce mezi MPSV, kraji a obcemi

2.1 Vzájemná komunikace a spolupráce

V rámci oblasti vzájemné komunikace a spolupráce členové celorepublikové platformy navrhují, aby probíhaly níže uvedené a popsané aktivity.

(1) Nastavení mezioborové a meziresortní spolupráce⁶ formou pravidelných porad pod vedením MPSV a zřízení pracovních skupin:

Pravidelné porady:

- porady budou probíhat na úrovni ředitelů odborů (MPSV a krajů), příp. za účasti krajských referentů, jež mají v gesci oblast rodinné politiky, nebo zástupců dalších institucí (Úřad práce v ČR apod.) či odborníků dle řešení konkrétních témat,
- porady budou zaměřené na problematiku rozvoje rodinné politiky, na konzultování plánovaných (legislativních i nelegislativních) opatření a systémových návrhů ze strany MPSV a dále na sběr zkušeností z „terénu“ z různých částí ČR,
- porady budou probíhat v prostorách MPSV nebo jednoho z krajských úřadů (případně online) po domluvě s ostatními účastníky,
- interval porad bude min. 2x v průběhu kalendářního roku.

Pracovní skupiny:

- tematicky zaměřené pracovní skupiny budou vznikat dle potřeby MPSV a krajů,
- realizaci pracovních skupin zajistí MPSV ve spolupráci s kraji.

(2) Společná organizace pravidelných meziresortních konferencí k problematice rodinné politiky a politiky stárnutí:

- organizátorem konferencí bude MPSV ve spolupráci s kraji a dalšími aktéry (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZ“), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (dále jen „MMR“), Krajská hospodářská komora, Okresní hospodářská komora, Krajské pobočky Úřadu práce ČR, Národní centrum pro rodinu, kraje, obce, zaměstnavatelé, mateřská a rodinná centra, školská zařízení apod.),
- pravidelně budou organizovány odborné konference: Fórum rodinné politiky, Fórum zaměstnanosti a další obdobné aktivity,
 - interval jednotlivých konferencí (Fórum rodinné politiky a Fórum zaměstnanosti) bude 1x v průběhu kalendářního roku,
 - místo konání akcí se bude řešit u jednotlivých konferencí individuálně,
- spolupráce bude navazovat na stávající meziresortní aktivity.

(3) Pravidelné setkávání zástupců krajů se starosty obcí a měst⁷:

⁶ Do mezioborové a meziresortní spolupráce budou zahrnuta zejména vybraná ministerstva (MŠMT, MZ, MMR), odbory krajských úřadů a obcí, kanceláře hejtmana nebo radního (např. oblast školství, zdravotnictví, místního rozvoje, dopravy, kultury apod.).

Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky vznikl v rámci projektu **Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů** (CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233). Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

- setkání budou realizovat zástupci krajů ve spolupráci se starosty obcí a měst v daném kraji,
- setkání budou probíhat v rámci účasti kraje na plánovaných akcích, které realizují obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) a v rámci setkání Místních akčních skupin (dále jen „MAS“),
- interval setkání bude 1x v průběhu kalendářního roku.

(4) Pravidelná spolupráce se zástupci firem a dalšími důležitými institucemi:

Kulaté stoly, platformy a panelové diskuze:

- MPSV bude spolupracovat např. s Úřadem práce v ČR, Českou správou sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“), Hospodářskou komorou České republiky (dále jen „Hospodářská komora ČR“), CzechInvestem, se zastřešujícími organizacemi pro neziskový sektor apod.,
- zajištění formou kulatých stolů, platforem či panelových diskuzí,
- jednání budou mít vždy předem nastavená témata,
- jednotlivé aktivity se budou konat vždy v příslušném kraji,
- kulatý stůl, platforma či panelová diskuze proběhne vždy 1x v průběhu kalendářního roku.

Ocenění zaměstnavatelů:

- spolupráce s dalšími aktéry bude dále probíhat formou vyhodnocení nejlepších firem a institucí v oblasti rodinné politiky a politiky stárnutí, a to s příp. využitím ankety či soutěže typu „zaměstnavatel roku“ (či „firma přátelská rodině“),
- vyhodnocení firem a institucí (pod gescí MPSV) bude probíhat 1x v průběhu kalendářního roku.

Jednání se zaměstnavateli:

- ze strany krajů budou probíhat osobní jednání se zaměstnavateli,
- kraje zajistí spolupráci s Hospodářskou komorou ČR na místní úrovni.

(5) Sdílení dobré praxe:

- MPSV bude ve spolupráci s kraji pokračovat v doplňování příkladů dobré praxe do „Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích“,
- MPSV a kraje zajistí prezentaci příkladů dobré praxe na svých webových stránkách a účtech na sociálních sítích.

(6) Pravidelná jednání nad Koncepcemi rozvoje rodinné politiky v krajích s cílem propojení na celostátní opatření:

- jednání budou probíhat v prostorách příslušného krajského úřadu, a to 1x až 2x v průběhu kalendářního roku,
- MPSV zajistí zveřejnění existujících krajských koncepcí pod společným webovým odkazem, aby byly tyto dokumenty snadno dostupné pro odbornou i širokou veřejnost,

⁷ Dle zkušeností z krajů lze předpokládat, že samostatná setkávání na kraji ohledně rodinné politiky by nebyla dostatečně efektivní. Více efektivní je naopak zapojení kraje v rámci setkávání na ORP nebo MAS.

- kraje budou mít při tvorbě a aktualizaci strategických dokumentů na krajské úrovni zachované své kompetence.

(7) **Podpora rozvoje infrastruktury** přátelské rodině a seniorům a řešení aktuálních témat v rámci meziodborové platformy na úrovni krajů:

- podporu rozvoje infrastruktury budou realizovat kraje s metodickou podporou MPSV,
- v rámci zaměření se jedná o infrastrukturu technickou, sociální a ekonomickou, tj.:
 - bezbariérový veřejný prostor,
 - bezbariérová doprava,
 - rozvoj dostupného bydlení (startovací bydlení, komunitní bydlení),
 - rozvoj dětských, mezigeneračních a fitness hřišť,
 - rozvoj specifických míst pro přebalení a nakrmení dětí,
 - rozvoj míst pro odpočinek ve veřejném prostoru,
 - realizace a podpora prarodinných a proseniorských aktivit na regionální i místní úrovni,

ale také o rozvoj tzv. měkkých dovedností, tj.:

- komunikační dovednosti,
- konstruktivní kritičnost a schopnost přijímat kritiku,
- řešení konfliktů,
- strukturované myšlení, které vede k poznání, pochopení a řešení problémů,
- vytváření sociálních sítí,
- zvládání zátěže,
- objevování a orientace v informacích atd.

2.2 Finanční podpora a ocenění

V rámci finanční podpory a ocenění členové celorepublikové platformy navrhuji, aby probíhaly níže uvedené a popsané aktivity.

(1) **Finanční podpora** prarodinných a proseniorských aktivit ze strany krajů:

- může se jednat o aktivity, které realizují mateřská a rodinná centra, dále o vzdělávací a osvětové akce s rodinnými tématy, mezigenerační aktivity apod.,
- u podpory jednotlivých aktivit se předpokládá možnost vyjádření příslušných samospráv,
- finanční podpora se bude poskytovat zejm. skrze dotační tituly.

(2) **Vyzdvižení a ocenění významu rodinné politiky** pro snadnější realizaci rodinné politiky na úrovni krajů a obcí:

- aktivita bude probíhat ve spolupráci s dalšími relevantními aktéry,
- dále bude probíhat realizace následujících aktivit:
 - například soutěže: *Audit family friendly community*, Obec přátelská rodině a seniorům a další,
 - realizace hodnocení zaměstnavatelů a dalších institucí v oblasti rodinné politiky a politiky stárnutí,
 - realizace opatření, která korespondují s platnou koncepcí rodinné politiky,

Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky vznikl v rámci projektu **Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů** (CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233). Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

- cílená propagace tématu rodinné politiky v médiích, na sociálních sítích a celostátních médiích,
- zajištění, aby se termín „rodina“ více objevoval v názvech sekcí, odborů apod.,
- realizace ocenění typu „zaměstnavatel roku“, „neformálně pečující roku“ apod., a to na krajské úrovni v rámci financování z rozpočtu kraje.

2.3 Podpora informovanosti

V rámci oblasti podpory informovanosti členové celorepublikové platformy navrhují níže uvedené a popsané body:

(1) Vydávání newsletteru pro zajištění informovanosti všech aktérů rodinné politiky:

- newsletter bude vydávat MPSV (cca 1x za 3 měsíce),
- dokument bude k dispozici v elektronické verzi, která bude ke stažení na webu MPSV,
- newsletter bude obsahovat zejména aktuální informace o dotačních titulech, novinky, legislativní změny, popis aktivit v oblasti rodinné politiky,
- newsletter bude elektronicky zasílán na všechny kraje.

(2) Pořádání svátků rodin ve městech:

- v rámci těchto akcí bude probíhat propagace hlavních aktivit pro rodiny,
- v případě svátků rodin se bude jednat o Týden pro rodinu, Národní týden manželství apod.,
- pořádání akcí bude probíhat ze strany krajů,
- u akcí bude zajištěna podpora a zapojení MPSV (např. formou záštity).

(3) Spolupráce se stěžejními médii v krajích:

- zajištěna bude pravidelná publikace článků ve zpravodajích obcí,
- zajištěno dále bude šíření příkladů dobré praxe prostřednictvím masových médií.

(4) Vydání stručné skládačky a osvětových spotů:

- cílem bude přiblížit dalším aktérům politiku státu v oblasti rodinné politiky,
- zajištěny budou spoty do rozhlasu a televize.

(5) Zajištění sdílené složky:

- ve sdílené složce (kam bude mít přístup MPSV i jednotlivé kraje) budou uvedeny aktuální informace, které daný kraj či MPSV budou považovat za důležité.

(6) Pořádání osvětových aktivit:

- pro širokou veřejnost budou zajištěny pravidelné konference, kulaté stoly, workshopy apod.,
- témata budou zaměřena na oblast rodiny a rodinné politiky, na posílení atraktivity rodiny, manželství, rodičovství apod.,
- akce budou pořádat kraje ve spolupráci s MPSV.

Závěr

Tento Návrh byl vytvořen v rámci projektu „Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů“ financovaného z Evropského sociálního fondu s cílem sjednotit přístup státu, obcí a krajů k sladění pracovního a rodinného života v rámci rodinné politiky.

K tomuto účelu dokument poskytuje přehled rolí, které stát, kraje a obce v oblasti rodinné politiky plní a dále navrhuje jednotlivá opatření v oblasti systémové spolupráce mezi těmito aktéry, oblasti finanční podpory a ocenění a dále možná opatření na podporu povědomí a informovanosti jednotlivých subjektů v oblasti rodinné politiky.

Návrh reflektuje všechny návrhy členů celorepublikové platformy, které se zaměřují zejména na jednotlivé aktivity, které by bylo vhodné v oblasti rodinné politiky realizovat, a to včetně jejich institucionálního a organizačního ukotvení.

Věříme, že Návrh pomůže k rozvoji efektivní komunikace a spolupráce mezi jednotlivými subjekty rodinné politiky na úrovni státu, krajů a obcí.